

пізнання, й, таким чином, розвивати когнітивні якості особистості, гуманістичне мислення, підвищувати естетичну культуру та сприяти духовному удосконаленню особистості. Сформована комунікативно-культурологічна компетенція постає необхідною умовою для соціальної адаптації особистості в полікультурній спільноті.

Для формування у студентів сучасних знань про культуру, реалії життя в іншомовних країнах, адекватної поведінки в різноманітних життєвих ситуаціях, тобто соціокультурної обізнаності, необхідно активніше впроваджувати культурологічний підхід до вивчення іноземної мови, оскільки він сприяє формуванню глобального мислення студентів та створює інтелектуальну базу для їх майбутньої професійної діяльності [2, с. 1].

Загалом, можна стверджувати, що культурологічний підхід до навчання іноземної мови надзвичайно важливий і потрібний у сучасному суспільстві, заради створення інтегрованих полікультурних стосунків між усіма країнами.

Література

1. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация : учебн. пособие. Москва : Слово/Slovo, 2000. 624 с.
2. Зайцева Л. С. Культурологічний підхід до вивчення іноземних мов. URL: http://www.rusnauka.com/4_SND_2011/Pedagogica/4_79515.doc.htm
3. Бондаренко Л. М. Міжкультурний контакт як фактор мотивації при навчанні будь-якій мові як іноземній. *Наукові праці*. Том 36. Випуск 23. С. 101–104. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2004/36-23-18.pdf>

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Вівчар А. С.

*студент факультету філології і журналістики
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Культурологічний підхід до вивчення іноземної мови та формування іншомовної соціокультурної компетенції сприяє формуванню мислення студентів та створює інтелектуальну базу для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Необхідність застосування культурологічного підходу до вивчення іноземної мови, удосконалення цього процесу і підвищення рівня його якості виникла у зв'язку з процесами глобалізації та потребою формування сприятливих умов для особистісного розвитку людини, її соціалізації у середовищі, якому притаманна наявність представників різних націй та культур.

Такий підхід створює умови для зосередження уваги студентів на загальнолюдських цінностях, сприяє зростанню інтересу до чужої культури і мови та подоланню культуроцентризму. Будь-який навчальний матеріал має розглядатися з точки зору його культурологічного компонента та впливу на формування у студента готовності до взаєморозуміння, налаштованості на співпрацю, позбавлення негативних стереотипів у сприйнятті представників інших культур.

Глобальні проблеми – екологічні, економічні, культурні, що постали перед людством, неможливо вирішити без інтеграції зусиль усіх країн. Інтернаціоналізація економічної, політичної та культурної діяльності, що відбудеться завдяки такому поєднанню є прийнятною й корисною для України.

Процеси інтеграції прискорюють динаміку суспільства та обумовлюють постійний взаємозв'язок і зміни в усіх сферах суспільного життя, які також спричиняють соціальні наслідки. Зростає потреба у висококваліфікованих спеціалістах, підвищуються вимоги до інтелектуальної підготовки кадрів, відбуваються зміни у співвідношенні сфер людської діяльності, укріплюються політичні, економічні та культурні зв'язки між країнами.

Якщо до недавнього часу першочерговим та основним завданням методики навчання іноземних мов вважали формування комунікативних навичок, то нині метою стає оволодіння культурологічною компетенцією на основі сформованих комунікативних навичок.

Одним з сучасних підходів до навчання у вищій школі є такий підхід, що має назву «навчання на місці» (з англ. *place-based learning*), полягає в тому, що викладачі та студенти беруть участь у вирішенні проблем громади. Такий підхід відрізняється від традиційного аудиторного навчання тим, що першочерговим джерелом навчання є місцева історія, культура, економіка, література та мистецтво, що і є місцем навчання.

Метою даного підходу є навчити студентів, перш за все, не національним чи глобальним темам та проблемам, а ознайомити їх з актуальними місцевими проблемами та питаннями, тому що, на думку розробників методу, студенти повинні дізнатися спочатку про оточуюче середовище якомога більше й отримати базові знання з історії, економіки, культури тощо, а потім вивчати ширші аспекти і дисципліни. Іноді такий підхід ще називають «навчання послугам та залучення до громадського життя» (з англ. *Service Learning and Community Engagement*).

Одним з яскравих прикладів такого підходу до навчання є чотирирічна мандрівна школа «Мисли глобально» (Think Global School), студенти якої кожен семестр навчаються у новій країні та поглиблюють свої знання з різних дисциплін. У межах нашого університету такий підхід реалізовується завдяки проведенню занять у формі екскурсій під час вивчення теми «Економіка Одеського регіону (The Economy of Odessa Region)», лекцій із запрошенням громадських діячів та експертів з певного профілю, створення мультимедійних презентацій з соціально-економічних та культурологічних тем тощо.

Комунікативно-культурологічна концепція навчання ґрунтується на ідеї взаємопов'язаного вивчення мови і культури, що передбачає формування не лише мовленнєвих компетенцій, а й комунікативно-культурологічної, яка стає стратегією і основною метою вивчення іноземних мов.

Згідно з комунікативно-культурологічною концепцією навчання, культурологічний підхід до вивчення іноземних мов здійснюється на основі сформованих мовленнєвих навичок. Навчальні матеріали, розмовні теми повинні розкривати культуру як глобальне явище, інтегрувати різні галузі наукового пізнання, й, таким чином, розвивати когнітивні якості особистості, гуманістичне мислення, підвищувати естетичну культуру та сприяти духовному удосконаленню особистості. Сформована комунікативно-культурологічна компетенція постає необхідною умовою для соціальної адаптації особистості в полікультурній спільноті.

Програма з англійської мови для університетів зазначає, що «оволодіння і навчання іноземних мов складається з трьох взаємопов'язаних компонентів: користування мовою, усвідомлення природи мови, розуміння іноземної та рідної культур», але на час її видання (2001 р.) формування культурологічної компетенції ще не вважали першорядним завданням.

Отже, виникає необхідність у внесенні змін у програми з іноземних мов, а також у визначенні нових педагогічних і дидактичних підходів, що допоможуть оптимізувати формування навичок, умінь і компетенцій, необхідних для комунікації.

Пріоритетне ставлення до культурологічного аспекту вивчення іноземних мов допоможе особистості соціалізуватися, тобто долучитися до соціальної практики, набути потрібних якостей та реалізувати свій потенціал в умовах зростаючих економічних і політичних контактів із зарубіжними країнами.